

Sygn. akt I C 434/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Jaśle I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Grzegorz Wanat

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Wojtunik

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2019 roku w Jaśle

sprawy z powództwa T. S. i M. S.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki T. S. kwotę 11.200,00 zł (jedenaście tysięcy dwieście złotych) tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 24 października 2016 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki T. S. kwotę 706,65 zł (siedemset sześć złotych 65/100) tytułem odszkodowania z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 24 października 2016 roku do dnia zapłaty,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki T. S. kwotę 3.634,00 zł (trzy tysiące sześćset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

IV. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki M. S. kwotę 7.200,00 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 24 października 2016 roku do dnia zapłaty,

V. oddala powództwo powódki M. S. w pozostałej części,

VI. zasądza od pozwanego na rzecz powódki M. S. kwotę 1.090,20 zł (jeden tysiąc dziewięćdziesiąt złotych 20/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

VII. nakazuje, aby Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Jaśle ściągnął od pozwanego (...) S.A z siedzibą w W.:

a) kwotę 1.505,95 zł (jeden tysiąc pięćset pięć złotych 95/100) tytułem opłaty od pozwu i wydatków dotyczących powództwa T. S. od uiszczenia, których powódka była zwolniona,

kwotę 1.109,56 zł (jeden tysiąc sto dziewięć złotych 56/100) tytułem części opłaty od pozwu i części wydatków dotyczących powództwa M. S., odstępując od obciążania powódki M. S. pozostałą częścią kosztów procesu od uiszczenia, których była zwolniona i przenosi je na Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Jaśle.

Sygn. akt I C 434/17

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Jaśle z 05.03.2019 r.

Powódki T. S. i M. S. w pozwie z 19.01.2017 r. skierowanym przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. domagały się: zasądzenia na rzecz powódki T. S. – zadośćuczynienia w kwocie 11.200 zł wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 24.10.2016 r. oraz odszkodowania w kwocie 370,08 zł wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 24.10.2016 r. oraz zwrotu kosztów procesu, z kolei na rzecz powódki M. S. - zadośćuczynienia w kwocie 9.200 zł wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 24.10.2016 r. oraz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając swoje żądania powódki wskazały, że 05.09.2016 r. na drodze K. – L. doszło do wypadku komunikacyjnego, którego sprawca posiadał polisę OC u pozwanego. Powódka T. S. odniosła w wypadku obrażenia kręgosłupa szyjnego i uraz głowy. Była leczona neurologicznie, wystąpił u niej także silny zespół stresu pourazowego, utrudniający codzienne funkcjonowanie. Poniosła wydatki na leczenie w kwocie 480 zł. Dokonała zgłoszenia szkody pozwanemu, który w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego wypłacił na rzecz powódki jedynie kwotę 800 zł zadośćuczynienia i kwotę 109,92 zł tytułem odszkodowania.

W tej sytuacji T. S. dochodzi uzupełniająco 11.200 zł tytułem zadośćuczynienia i 370,08 zł tytułem odszkodowania.

W piśmie procesowym z 23.07.2018 r. (k. 45) powódka T. S. rozszerzyła żądanie pozwu w zakresie odszkodowania o kwotę 336,57 zł, a to w związku z dalszymi wydatkami na wizyty lekarskie i leki.

W wypadku komunikacyjnym obrażenia ciała odniosła również powódka M. S., u której w następnym dniu po wypadku w (...) Szpitala

w J. rozpoznano liczne stłuczenia, skręcenie i naderwanie kręgosłupa lędźwiowego. W toku leczenia neurologicznego rozpoznano nadto zaburzenia korzeni nerwów rdzeniowych lędźwiowo – krzyżowych oraz nerwicę pourazową.

Pozwany w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego wypłacił na rzecz powódki jedynie kwotę 800 zł zadośćuczynienia, którą powódka uznaje za rażąco zaniżoną, domagając się uzupełniająco kwoty 9.200 zł.

Powyższe żądania powódek zostały uwzględnione w całości nakazem zapłaty tut. Sądu wydanym w postępowaniu upominawczym I (...)z dnia 17.03.2017 r.

W sprzeciwie od tego orzeczenia, pozwany domagał się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia zwrotu kosztów procesu.

Zarzucał powódkom bezpodstawność ich żądań, wskazując, że nikły rozmiar obrażeń ciała (0 % trwałego uszczerbku na zdrowiu) nie daje podstaw do przyznania dalej idącego zadośćuczynienia. Odnośnie żądania rekompensaty kosztów leczenia, zarzucał, że powódka miała możliwość korzystać ze świadczeń medycznych w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 05.09.2016 r. powódki poruszały się swoim samochodem osobowym marki A. na drodze K. – L.. Powódka M. S. jako kierowca i powódka T. S. jako pasażer. W pewnym momencie z naprzeciwka nadjechał TIR, którego kierowca nie zdołał

w wystarczającym stopniu zjechać do prawej krawędzi jezdni, przez co doprowadził do zderzenia naczepy TIR-a z samochodem, którym podróżowały powódki.

Sprawca zdarzenia J. S. został ukarany mandatem karnym. Były to okoliczności bezsporne.

Bezpośrednio po zdarzeniu samochód A. został przetransportowany do miejsca zamieszkania powódek, a one same również wróciły do domu. Jednak

z powodu nasilających się dolegliwości bólowych w obrębie głowy i kręgosłupa powódki w dniu następnym zgłosiły się do Szpitalnego Oddziału Ratunkowego Szpitala (...) w J.. U powódki T. S., po wykonaniu badania RTG kręgosłupa i TK głowy, rozpoznano skręcenie i naderwanie odcinka szyjnego kręgosłupa. Zalecono unieruchomienie kołnierzem ortopedycznym S. oraz kontrolę w poradni neurologicznej. Powódka nosiła kołnierż ortopedyczny przez okres około 1 miesiąca. Z chwilą rozpoczęcia leczenia (kołnierż, leczenie farmakologiczne) bóle kręgosłupa szyjnego zmniejszyły się, utrzymywała się bólowa niewydolność kręgosłupa szyjnego. Powódka wymagała przewlekłego stosowania leków przeciwbólowych. Samo noszenie kołnierza ortopedycznego było też dla niej uciążliwe. Nie mogła swobodnie wykonywać ruchów, ani też wykonywać cięższych prac w gospodarstwie. W tym czasie – przy wykonywaniu niektórych prac w gospodarstwie rolnym – korzystała z pomocy sąsiadki M. M..

W dniu 20.09.2016 r. powódka T. S. zgłosiła się na badanie w prywatnym gabinecie neurologa lek. E. B. (1), gdzie rozpoznano: stan po urazie głowy oraz kręgosłupa szyjnego typu skręcenie, cerebrastenia pourazowa, zespół korzeniowy szyjny pourazowy. Kolejne prywatne wizyty u neurologa powódka T. S. odbyła w dniach 06.10.2016 r.; 20.10.2016 r.; 08.11.2016 r.; 23.11.2016 r.; 08.12.2016 r.; 22.12.2016 r. Z prywatnych wizyt korzystała, gdyż na wizytę u neurologa w ramach powszechnego ubezpieczenia musiałaby długo wyczekiwać (dowód: przesłuchanie powódki T. S. – k.220v. - 221, zeznania świadka M. M. – k. 95v. - 96, zeznania świadka E. M. – k. 96).

W okresie od 24.11.2016 r. do 07.12.2016 r. odbyła serię zabiegów rehabilitacyjnych w SP ZOZ w K. (...) Ośrodku (...) w S..

Kolejną serię zabiegów w (...) Ośrodku (...) w S. odbyła w dniach 19.02. - 02.03.2018 r.

(dowód: sporządzony przez powódki opis wypadku – k. 13, kserokopia karty informacyjnej leczenia szpitalnego (...) Szpitala (...) w J.

z 06.09.2016 r. – k. 14, zaświadczenie lekarza E. B. (2) z 20.09.2016 r. – k. 15, kolejne zaświadczenie o wizytach z 06.10.2016 r.; 20.10.2016 r.; 08.11.2016 r.; 23.11.2016 r.; 08.12.2016 r.; 22.12.2016 r. – k. 16 - 21, zaświadczenie o odbytej rehabilitacji wraz ze skierowaniem – k. 22 -23, 225).

W toku przebytego leczenia powódka poniosła wydatki na wizyty w prywatnym gabinecie neurologa E. B. (2) - łącznie w kwocie 480 zł, z czego pozwany, w toku likwidacji szkody zrekompensował 1 wizytę – w kwocie 70 zł (k. 51 - 52). Powódka poniosła również wydatki na zakup leków (k. 35 - 42), z czego pozwany zrekompensował jedynie kwotę 16,92 zł (faktura nr (...) – k. 35) i kwotę 23 zł (faktura nr (...) – k. 36). W pozostałym zakresie w kwocie 232,48 zł wydatki na leki, udokumentowane fakturami, zalegającymi w aktach (k. 37 – 42), nie zostały zrekompensowane (dowód: faktury wystawione przez lek. E. B. – k. 43 - 49, faktury za leki – k. 35 - 42, akta szkody na płycie CD – k. 91).

Powódka T. S. kontynuowała leczenie neurologiczne w prywatnym gabinecie lek. E. B. (2) także w styczniu i lutym 2017 r. odbywając 4 wizyty lekarskie. Z tego tytułu poniosła wydatek 280 zł (4 × 70 zł), udokumentowany fakturami (dowód: k. 250 - 252, 158v.). W tym czasie poniosła dalsze wydatki na zakup zaordynowanych leków przeciwbólowych i zwiotczających mięśnie na kwotę łącznie 126,57 zł (dowód: faktury – k. 246 -249, uzupełniające przesłuchanie powódki T. S. – k. 268v.).

W wyniku badania przeprowadzonego 17.07.2017 r. biegły neurolog J. B. stwierdził u powódki T. S. ograniczenie ruchomości kręgosłupa szyjnego, tkliwość uciskową wyjścia obu nerwów potylicznych, bolesność opukową kości czaszki, rozpoznając pourazowe bóle i zawroty głowy po przebyłym stłuczeniu głowy, kwalifikujące się 3 % długotrwałym uszczerbkiem na zdrowiu oraz przebyte skręcenie odcinka szyjnego kręgosłupa

z dolegliwościami bólowymi tego odcinka, kwalifikujące się 3 % długotrwałym uszczerbkiem na zdrowiu. Przebyty uraz nie spowoduje konsekwencji zdrowotnych w przyszłości (dowód: opinia biegłego neurologa J. B. – z 17.07.2017 r. – k. 165).

W badaniu przeprowadzonym 29.05.2018 r. biegły ortopeda W. S. zakwalifikował doznane przez powódkę urazy w obrębie kręgosłupa szyjnego jako 3 % długotrwały uszczerbek na zdrowiu. W oparciu o tę opinię, Sądu ustalił, że w przyszłości możliwe jest wystąpienie u powódki zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa szyjnego, jednak nie można obecnie określić prawdopodobieństwa ich wystąpienia (dowód: opinia sądowno lekarska biegłego z zakresu ortopedii W. S. z 29.05.2018 r. dotycząca powódki T. S. – k. 231 - 231v.).

W wyniku wypadku u powódki T. S. wystąpiły łagodne zaburzenia lękowe w postaci reakcji adaptacyjnej, nie wymagające leczenia psychiatrycznego. Powódka odczuwała lęk przed jazdą samochodem, a w szczególności w sytuacjach zbliżania się do nadjeżdżających TIR-ów. Unikała jazdy samodzielnie jako kierowca, a na wizyty lekarskie i rehabilitację była dowożona.

Powódka nie była kierowana do leczenia w PZP ani u psychologa, nie były też zapisywane żadne leki psychiatryczne. U powódki nie powstał zatem trwały ani długotrwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym z powodu wypadku (dowód: opinia sądowno - lekarska biegłego z zakresu psychiatrii M. N. z 28.09.2017 r. – k. 200 - 202, przesłuchanie powódki T. S. – k. 220v. - 221).

Powódka T. S. zgłosiła szkodę pozwanemu w dniu 23.09.2016 r. domagając się zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 20.000 zł (dowód: pismo powódki z 13.09.2016 r. – k. 24). Pozwany decyzją z 17.10.2016 r. przyznał poszkodowanej kwotę 800 zł tytułem zadośćuczynienia, a kolejną decyzją z 07.11.2016 r. – wydaną w wyniku złożonej przez powódkę reklamacji/odwołania – podtrzymał swoje stanowisko co do kwoty zadośćuczynienia, powołując się na wyniki badania powódki przeprowadzone przez lekarza orzecznika (...), wskazujące na 0 % uszczerbku na zdrowiu (dowód: kserokopia pisma powoda z 07.11.2016 r. – k. 32 - 33).

Zdarzenie komunikacyjne z 05.09.2016 r. spowodowało również obrażenia ciała powódki M. S.. Po zgłoszeniu się przez nią na (...) Szpitala (...) w J., po wykonaniu badania RTG kręgosłupa, rozpoznano skrzywienie i naderwanie odcinka lędźwiowego kręgosłupa, stłuczenie grzbietu, stłuczenie kolana prawego. Zlecono sznurówkę ortopedyczną lędźwiową na okres 3 tygodni.

Powódka była leczona neurologicznie w prywatnym gabinecie lek. E. B. (2), która rozpoznała u powódki zaburzenia korzeni nerwów rdzeniowych lędźwiowo – krzyżowych – stan po skrzywieniu odcinka lędźwiowego kręgosłupa, zespół korzeniowy lędźwiowy, nerwicę pourazową. Powódka obyla kilka takich wizyt, a to we wrześniu i dwukrotnie w październiku 2016 r. ponosząc z tego tytułu wydatki za wizyty 2 × 70 zł, 1 × 60 zł (dowód: historia choroby – k. 55 - 57, faktury wystawione przez lek. E. B. nr (...), (...), (...) – k. 61- 63 uwaga: omyłkowo ponumerowano karty).

Po wypadku powódka M. S. odczuwała silne bóle kręgosłupa, które znacząco obniżyły jej komfort życia. Powódka w chwili zdarzenia miała zaplanowany wyjazd zagraniczny do pracy, z którego zrezygnowała nie czując się na siłach wykonywać pracy fizycznej, obciążającej kręgosłup (praca przy zbiorach). Pogarszało to i tak już trudną sytuację finansową powódki.

Niezależnie od dolegliwości bólowych fizycznych, powódce M. S. doskwierał lęk komunikacyjny. Poruszanie się samochodem każdorazowo wywoływało u niej dyskomfort i poczucie obawy. W wyniku wypadku doznała ona zaburzeń emocjonalnych w postaci ostrej reakcji na stres w dniu zdarzenia, nie wymagające leczenia (dowód: opinia biegłego psychiatry M. N. – k. 191 - 193).

Powódka do chwili obecnej odczuwa dolegliwości bólowe w obrębie kręgosłupa lędźwiowego, utrzymuje się wzmożone napięcie mięśni przykręgosłupowych lędźwiowych. Stan ten kwalifikuje się jako niedomoga bólowa odcinka lędźwiowego kręgosłupa po przebytych urazach, stanowiąca 3 % długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

W badaniu przeprowadzonym 29.05.2018 r. biegły ortopeda W. S. zakwalifikował doznane przez powódkę M. S. urazy w obrębie układu ruchu jako 1 % długotrwały uszczerbek na zdrowiu. Na podstawie tej opinii, Sąd ustalił, że w przyszłości możliwe jest wystąpienie

u powódki zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa lędźwiowego, jednak nie można obecnie określić prawdopodobieństwa ich wystąpienia (dowód: opis wypadku – k. 13, kserokopia karty informacyjnej leczenia szpitalnego (...) Szpitala (...) w J. z 06.09.2016 r. – k. 54, zaświadczenie lek. E. B. (2) – k. 55 - 57, zeznania świadka M. M. – k.95v. - 96, zeznania świadka E. M. – k. 96, opinia sądowo - lekarska biegłego z zakresu neurologii J. B. z 17.07.2017 r. – k. 164, opinia sądowo - lekarska biegłego z zakresu ortopedii W. S. z 29.05.2018 r. dotycząca powódki M. S. – k. 230, przesłuchanie powódki M. S. – k. 221).

Powódka M. S. zgłosiła szkodę pozwanemu w dniu 23.09.2016 r. domagając się zapłaty zadośćuczynienia – 15.000 zł i zwrotu kosztów zakupu ortozy lędźwiowo krzyżowej – 150 zł (dowód: pismo powódki M. S. z 13.09.2016 r. – k. 58).

Pozwany decyzją z dnia 15.11.2016 r. – wydaną w wyniku złożonej przez powódkę reklamacji/odwołania od decyzji powoda z 05.10.2016 r. przyznał M. S. rekompensatę kosztów leczenia w kwocie 279,42 zł oraz zadośćuczynienie w kwocie 800 zł (dowód: kserokopia decyzji – k. 60 - 61, 66 -67).

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie powołanych w uzasadnieniu dowodów. Przedstawione dokumenty nie były kwestionowane przez żadną ze stron i także Sąd nie znalazł podstaw do ich zakwestionowania. Sąd uznał za wiarygodne także zeznania świadków oraz samych powódek

w takim zakresie, w jakim znajdują potwierdzenie w pozostałych dowodach. Opinie biegłych powołanych do ustalenia uszczerbku na zdrowiu poszkodowanych Sąd podzielił jako sporządzone w oparciu o uznane metody przez osoby do tego kompetentne. Strona powodowa nie wnosila do nich zastrzeżeń, a z kolei pozwany kwestionował jedynie opinię biegłego ortopedy dotyczącą M. S. (k. 240). Zdaniem Sądu zarzuty strony pozwanej nie uzasadniały prowadzenia dalszego postępowania dowodowego,

w szczególności zlecenia uzupełniającej opinii biegłego. Samo niezadowolenie strony z wniosków opinii jest w tym zakresie niewystarczające. Opinia biegłego została wydana na podstawie osobistego badania powódki, co w powiązaniu

z zalegającą w aktach dokumentacją medyczną stanowi podstawę rozpoznania stanu zdrowia badanej i treści opinii.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo w części dotyczącej zadośćuczynienia i odszkodowania dla T. S. zasługuje na uwzględnienie w całości, natomiast w zakresie zadośćuczynienia dla M. S. jest zasadne do kwoty 7.200 zł.

Sąd zważył, co następuje.

Odpowiedzialność pozwanego co do zasady nie była kwestionowana.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, iż samochód sprawcy wypadku, w następstwie którego obrażeń ciała doznały powódki ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. Jednocześnie pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności za zaistniałe zdarzenie co do zasady. Spór w niniejszej sprawie w zasadzie sprowadzał się do oceny wysokości należnego zadośćuczynienia i w przypadku T. S. – także odszkodowania.

Mając na uwadze treść przepisów art. 436 k.c. w zw. z art. 435 k.c., 36 ust 1 ustawy z 22.05.2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) (Dz.U.2018.473 j.t. ze zm.) oraz art. 445 § 1 w zw. z art. 444 k.c. Sąd uznał, iż doznane przez powódkę T. S. urazy i związane z tym dolegliwości uzasadniają przyznanie jej dalszego zadośćuczynienia w żądanej kwocie 11.200 zł.

Zgodnie z treścią przepisu art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną

krzywdę. Podkreślić należy, że zadośćuczynienie jest formą rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej. Podstawą jego żądania jest krzywda niemajątkowa w postaci ujemnych przeżyć związanych z cierpieniami psychicznymi i fizycznymi, wynikająca z naruszenia wskazanych w przepisie art. 445 k.c. dóbr osobistych. Wprawdzie szkody niemajątkowej nie sposób wyrównać za pomocą świadczeń pieniężnych, lecz świadczenia te mogą łagodzić ujemne przeżycia pokrzywdzonego poprzez dostarczenie mu środków pozwalających w szerszym stopniu zaspokoić jego potrzeby i pragnienia. Jednym ze sposobów naprawienia szkody niemajątkowej, czyli tzw. krzywdy jest przyznanie poszkodowanemu odpowiedniej sumy zadośćuczynienia w pieniądzu.

Zgodnie z art. 444 k.c. i art. 445 k.c. zadośćuczynienie pieniężne może być przyznane poszkodowanemu m.in. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. Do cierpień fizycznych zalicza się przede wszystkim ból i podobne do niego dolegliwości. Cierpieniem psychicznym będą ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, konieczności zmiany sposobu życia czy nawet wyłączenia z normalnego życia (por. wyrok SN z 03.02.2000 r., I CKN 969/98, LEX nr 50824). Zadośćuczynienie winno mieć charakter całościowy i obejmować zarówno cierpienia fizyczne i psychiczne już doznane, czas ich trwania, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości, a więc prognozy na przyszłość (por. wyrok SN z 18.05.2004 r., IV CK 357/03, LEX nr 584206). Pokreślić należy, że na pojęcie krzywdy składają się nie tylko trwałe, lecz także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu, polegające na znoszeniu cierpień psychicznych (por. wyrok SN z 20.03.2002 r., V CKN 909/00, LEX nr 56027). W piśmiennictwie uznaje się, że wysokość przyznawanej kwoty zadośćuczynienia tak powinna być ukształtowana, by stanowić „ekwiwalent wycierpianego bólu”, przy czym wysokość tego świadczenia winna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok SN z 30.01.2004 r., I CK 131/2003, OSNC 2005, nr 2, poz. 40).

Ustalając wysokość należnego T. S. zadośćuczynienia Sąd oparł się przede wszystkim na obiektywnych dowodach z dokumentów wskazanych w części ustaleń faktycznych niniejszego uzasadnienia, zeznaniach powódki, a nadto na opiniach biegłych sądowych sporządzonych na potrzeby niniejszego postępowania, które z uwagi na swoją rzeczowość i fachowość należało podzielić w całości.

W świetle powyższych dowodów stwierdzić należy, iż powódka, w wyniku wypadku komunikacyjnego z 05.09.2016 r., doznała obrażeń ciała w postaci skręcenia i naderwania odcinka szyjnego z niewielkim ograniczeniem ruchomości oraz stłuczenia głowy. Jak wynika z opinii biegłego ortopedy u powódki stwierdzono w zakresie odcinka szyjnego kręgosłupa występowanie wzmożonego napięcia mięśni przykręgosłupowych oraz ograniczenie pochylenia w prawo o ok. 10 stopni. Uszczerbek ten biegły określił jako 3 % długotrwały uszczerbek na zdrowiu. W bezpośrednim okresie po urazie, przez okres ok. miesiąca powódka odczuwała silne dolegliwości bólowe szyi, które z czasem się zmniejszały, a obecnie mogą być odczuwane jako uczucie dyskomfortu oraz okresowe niewielkie dolegliwości bólowe, wymagające stosowania środków farmakologicznych.

Zdaniem Sądu, doznany uraz kręgosłupa szyjnego niewątpliwie wywołał u powódki T. S. szereg nieprzyjemnych przeżyć i dolegliwości, choćby związanych z koniecznością znoszenia unieruchomienia kołnierzem ortopedycznym przez okres miesiąca, koniecznością podjęcia leczenia zachowawczego, a także rehabilitacji. Należy pamiętać, że przebyty uraz w dalszym ciągu powoduje u powódki okresowe dolegliwości oraz pogorszenie sprawności motorycznej.

Istotne jest również to, że skutkiem wypadku były występujące u powódki zaburzenia stresowe pourazowe, które po pewnym czasie przekształciły się w zaburzenia adaptacyjne z objawami lękowymi. Niestety przedmiotowe zaburzenia ograniczały aktywność życiową powódki, w szczególności uwidaczniały się w czasie jazdy samochodem.

Chociaż aktualne rokowania zdrowotne są pomyślnie, to nie można tracić z pola widzenia faktu, że jednak przebyty uraz pozostawił po sobie ślad, oceniony wartością 3 % długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

W świetle powyższego niewątpliwym jest, iż w następstwie odniesionych w wyniku wypadku obrażeń ciała powódka T. S. doznał krzywdy, na którą złożyły się zarówno cierpienia fizyczne, jak i psychiczne.

W szczególności, wbrew twierdzeniom pozwanego, nie można przyjąć, że nikły procent długotrwałego uszczerbku na zdrowiu (zdaniem pozwanego wręcz zerowy) miałby stanowić podstawę odmowy rekompensaty za przeżyty ból i cierpienie. Z całokształtu zebranego materiału dowodowego jednoznacznie bowiem wynika, iż intensywność tych cierpień bezpośrednio po wypadku była dość znaczna – powódka odczuwała dolegliwości w postaci bólu głowy, kręgosłupa, nastąpiło pogorszenie sprawności motorycznej, wystąpił stres pourazowy, lęk przed prowadzeniem pojazdów, a wzmagał ją ponadto fakt, że powódka doznała unieruchomienia odcinka szyjnego kręgosłupa (kołnierz ortopedyczny). Ponadto T. S. przeszła długotrwałe leczenie neurologiczne, przebyła 2 serie rehabilitacyjne. Pomimo podjętego wysiłku, odczuwa do dziś skutki zdarzenia, co w związku z wykonywaną pracą w gospodarstwie rolnym, wymagającą wysokiej sprawności fizycznej, jest dla niej szczególnie dotkliwie.

Mając na uwadze wskazane okoliczności, uwzględniając stwierdzone uszkodzenia ciała, okres leczenia, a także fakt, iż powódka doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu, Sąd uznał, że odpowiednią sumą pieniężną, która mogłaby stanowić dla niej rekompensatę za wszelkie cierpienia i ujemne przeżycia związane z przedmiotowym wypadkiem będzie kwota w wysokości łącznie 12.000 zł. Wobec faktu, że pozwany wypłacił dotąd zaledwie 800 zł, zasądzeniu w pkt I wyroku podlegała dalsza kwota 11.200 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, zgodnie z żądaniem pozwu. Rozstrzygnięcie

o odsetkach z tytułu opóźnienia w wypłacie należnego zadośćuczynienia zapadło na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 14 ustawy z 22.05.2003 r.

o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Orzeczenie w pkt II wyroku znajduje podstawę w treści art. art. 444 § 1 k.c. zgodnie, z którym w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia poszkodowany może domagać się kompensaty wszelkich kosztów, wywołanych tym stanem. Obowiązek kompensaty kosztów obejmuje wszelkie koszty wywołane uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, a więc wszystkie niezbędne i celowe wydatki, bez względu na to, czy podjęte działania przyniosły poprawę zdrowia (por. wyrok SN z 09.01.2008 r., II CSK 425/07, Mon. Praw. 2008, nr 3, s. 116). W rachubę wchodzi koszty leczenia w szerokim tego słowa znaczeniu (pobyt w szpitalu, konsultacje lekarskie, dodatkowa pomoc pielęgnarska, wydatki na lekarstwa, koszty związane z transportem poszkodowanego po wypadku do domu, do szpitala, na zabieg, koszty odpowiedniego odżywiania się, wydatki związane z opieką i pielęgnacją po wyjściu ze szpitala, wydatki związane z postawieniem diagnozy, terapią i rehabilitacją poszkodowanego (por. Olejniczak A., komentarz do art. 444 k.c. (w:) Kidyba A. (red.), Gawlik Z., Janiak A., Koziel G., Olejniczak A., Pyrzyńska A., Sokołowski T., Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna., LEX, 2014).

Na zasądzoną kwotę 706,65 zł składają się wydatki na zakup leków oraz koszty prywatnych wizyt neurologicznych powódki, które to wydatki powódka wykazała stosownymi fakturami (tj. wizyty w prywatnym gabinecie neurologa - k. 43 - 49, 51 - 52, k. 250 - 252, k. 158v. oraz wydatki na leki k. 35 - 42, k. 37 -42, w tym dalsze wydatki na zakup zaordynowanych leków przeciwbólowych i zwiotczających mięśnie na kwotę łącznie 126,57 zł poświadczonych fakturami – k. 246 - 249).

Celowość poniesienia wydatków zaświadczonych przedstawionymi fakturami znajduje potwierdzenie w zgromadzonej w aktach sprawy dokumentacji medycznej. Jednocześnie zasadność zakupu przedstawionych środków farmakologicznych została potwierdzona opiniami biegłych ortopedy i neurologa. Daty wykupu zaordynowanych leków pokrywają się z wizytami

w gabinecie neurologa E. B. (2) oraz stosownymi wpisami w dokumentacji medycznej tego lekarza. Wydatki te są normalnymi (typowymi) następstwami szkody, w związku z czym podlegają pełnej refundacji na podstawie art. 444 § 1 k.c.

Odnosnie żądania powódki M. S., Sąd kierując się wskazanymi uprzednio wytycznymi odnośnie rekompensaty krzywdy na podstawie art. 445 § 1 k.c., orzekł o przyznaniu powódce M. S. zadośćuczynienia w kwocie 7.200 zł, tytułem uzupełnienia wypłaconej dotychczas kwoty 800 zł.

Jak już uprzednio sygnalizowano, Sąd Rejonowy nie podziela stanowiska pozwanego sugerującego, że tylko znaczny procent długotrwałego uszczerbku na zdrowiu może uzasadniać przyznanie zadośćuczynienia na podstawie art. 445 k.c.

W tym zakresie należy pamiętać, że stopień doznanego przez poszkodowanego trwałego i długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, ustalony na podstawie załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18.12.2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 954), ma tylko pomocniczy charakter i nie stanowi podstawy do matematycznego wyliczenia wysokości zadośćuczynienia. Niewłaściwym uproszczeniem jest odnoszenie wysokości zasądzonego zadośćuczynienia wyłącznie do ustalonego w toku postępowania procentowego uszczerbku na zdrowiu.

Zadośćuczynienie jest formą rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej i obejmuje swym zakresem wszelkie cierpienia fizyczne i psychiczne, które nie mogą być bezpośrednio przeliczone na pieniądze. Ustawodawca nie wprowadził przy tym żadnych kryteriów, jakimi powinien kierować się sąd przy ustalaniu wysokości należnego poszkodowanemu zadośćuczynienia, ograniczając się jedynie do stwierdzenia, iż ma być ono odpowiednie. Już z powyższego wynika zatem, iż pojęcie „sumy odpowiedniej” jest pojęciem o charakterze nieodokreślonym. Z tego względu w orzecznictwie, a także w doktrynie wskazuje się kryteria, którymi należy kierować się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Kryteriami tymi są m.in. wiek poszkodowanego, stopień doznanych cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność i czas trwania, nieodwracalność następstw wypadku (kalectwo, oszpecenie), rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiową oraz inne czynniki podobnej natury (por. wyrok SN z 09.11.2007 r., sygn. akt V CSK 245/07, LEX nr 369691). Indywidualny charakter zadośćuczynienia przesądza o tym, że ostateczne ustalenie, jaka konkretna kwota jest „odpowiednia”, z istoty swej, należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego, lecz nie może to być uznanie dowolne. Zawsze musi ono opierać się tak na całokształcie okoliczności sprawy, jak i na czytelnych kryteriach ocennych, rzetelnie wskazanych w treści uzasadnienia (wyrok SA w Lublinie z 05.05.2008 r., (...), (...))

W kontekście tych uwag, Sąd Rejonowy uznał, że wypłacona przez pozwanego kwota 800 zł tytułem rekompensaty szkody niemajątkowej powódki M. S. jest rażąco niska i nie odpowiada jej poczuciu krzywdy.

Powódka, podobnie jak jej matka T. S., doznała w wypadku obrażeń ciała w obrębie kręgosłupa (w jej przypadku odcinka lędźwiowego), który to uraz kwalifikuje się neurologicznie 3 % długotrwałym uszczerbkiem na zdrowiu. Analogicznie jak w przypadku matki, jako następstwo zdarzenia z 05.09.2016 r. rozpoznano u powódki przebieg ostrej reakcji na stres, która objawiała się zaburzeniami emocjonalnymi, stanami lękowymi, nerwicą pourazową. Mimo, iż stan psychiczny powódki nie wymagał leczenia psychiatrycznego, czy psychologicznego, powódka musiała stawić czoła tym negatywnym przeżyciom samodzielnie. Bez wątplenia towarzyszący powódce stres, w szczególności w pierwszym okresie po wypadku, wymagał stosownej rekompensaty pieniężnej, adekwatnej do poziomu cierpienia.

Należy przy tym pamiętać, że na ocenę krzywdy powódki składa się nie tylko stan jej psychicznego funkcjonowania po wypadku, ale również cierpienia fizyczne, które niewątpliwie towarzyszyły jej w związku z doznaniem urazem kręgosłupa lędźwiowego. Powódka – podobnie jak jej matka – znosiła niedogodności związane z noszeniem gorsetu ortopedycznego, przyjmowała środki przeciwbólowe, zmuszona była podjąć leczenie neurologiczne. Wypadek

przeorganizował również jej plany zarobkowe związane z wyjazdem do Holandii, pozbawiając na pewien czas możliwości wykonywania ciężkiej pracy fizycznej, którą w przeszłości już wykonywała (praca przy krzewach).

Zasygnalizowane niedogodności i cierpienia wymagały uzupełnienia przyznanego zadośćuczynienia dalszą kwotą 7.200 zł.

Dalej idące roszczenie powódki – jako nadmierne w ocenie Sądu – podlegało oddaleniu.

Aktualny stan zdrowia powódki w zakresie uszkodzonego kręgosłupa jest zadowalający, a rokowania pomyślne. Powódka jest osobą młodą, jej organizm regeneruje się znacznie łatwiej, aniżeli w przypadku osób starszych. Biegły ocenił jako mało prawdopodobne wystąpienie w przyszłości zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa lędźwiowego w następstwie urazu, co pozwala ocenić, że powódka wszystkie złe doświadczenia związane z wypadkiem ma już za sobą.

Rozstrzygnięcie o kosztach znajduje podstawę w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. § 2 pkt 4 i 5 Rozp. Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Mając na uwadze fakt, że powódka T. S. wygrała proces w całości Sąd uznał za zasadne obciążyć pozwanego kosztami zastępstwa procesowego powódki w kwocie 3.634 zł (wynagrodzenie pełnomocnika wraz z dwukrotną opłatą skarbową od udzielonego pełnomocnictwa – pkt III wyroku) oraz kosztami opłaty sądowej od pozwu, należnej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jaśle wraz z wydatkami na opinie biegłych w części dotyczącej powództwa T. S. w łącznej kwocie 1.505,95 zł (opłata sądowa 579 zł, wydatki 926,95 zł).

Analogiczne koszty obciążały pozwanego w zakresie powództwa M. S. z uwzględnieniem stopnia, w jakim strony uległy w swych żądaniach. W konsekwencji Sąd zasądził na rzecz powódki zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 1.090,20 zł (80 % z 1.817 zł pomniejszone o 20 % z 1.817 zł) oraz na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jaśle zwrot wydatków na opinie biegłych – 741,56 zł i opłatę od pozwu 368 zł (80 % z 460 zł).